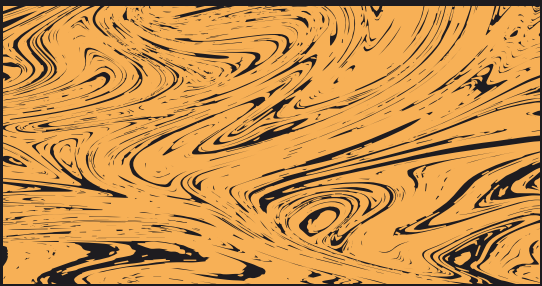

COVID-19 COVID-19
PANDEMİ PANDEMİ
DÖNEMİNDE DÖNEMİNDE
MÜLTECİ MÜLTECİ
LGBTİ+LAR ve LGBTİ+LAR VE
YAŞADIKLARI YAŞADIKLARI
HAK İHLALLERİ HAK İHLALLERİ

RAPORU

HEINRICH
BÖLL
STIFTUNG

COVID-19 PANDEMİ DÖNEMİNDE MÜLTECİ LGBTİ+LAR VE YAŞADIKLARI HAK İHLALLERİ RAPORU

HAZIRLAYANLAR

Müzeyyen Araç
Selçuk Çelik
Süleyman Sayar
Viyan Melis Karakaş

ÇEVİRİ

Isla Mukheef (Arapça)
Sogol Ghaeli (Farsça)
Gökçe Katkıcı (İngilizce)
Serhad Zinar (Kürtçe)

TASARIM DIZAYN

Gülçin Yılmaz
Yağmur Kaya

(Haziran 2021)

Bu çalışma Heinrich Böll Stiftung Türkiye Temsilciliği tarafından desteklenmiştir. İçeriğin sorumluluğu tamamıyla HEVİ LGBTİ+ Derneği'ne aittir. Bu çalışma Heinrich Böll Stiftung Türkiye Temsilciliği'nin fikirlerini yansıtmamaktadır.

İÇİNDEKİLER

01 GİRİŞ

02 MÜLTECİ LGBTİ+LAR ÖZELİNDE 17 MAYIS ULUSLARARASI HOMOFOBİ, BİFOBİ, İNTERFOBİ VE TRANSFOBİ KARŞITI GÜN (IDAHOBİT) BULUŞMALARI

- Neden 17 Mayıs?
- HEVİ LGBTİ+ ve 17 Mayıs IDAHOBİT Çalışmaları

03 PANDEMİ DÖNEMİNDE MÜLTECİ LGBTİ+LAR VE ONLARIN YAŞADIKLARI HAK İHLALLERİ

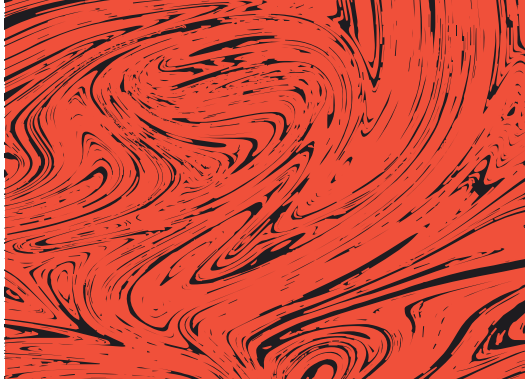
- Tekinsiz Bir Yolculuk; Mülteciler Edirne Sınırında:
- Maske ve Dezenfektana Ulaşamama:
- İletişim Araçlarına Erişememe ve Sağlık Hakkı Alanında Yaşanan Hak İhlalleri
- Ekonomik Sorunlar;
- Çoklu Ayrımcılık, Psikolojik Sorunlar:

04 MÜLTECİ LGBTİ+LAR ÖZELİNDE 17 MAYIS ULUSLARARASI HOMOFOBİ BİFOBİ İNTERFOBİ TRANSFOBİ KARŞITI GÜN BULUŞMALARI (IDAHOBİT) -VI

- 1. Gün Etkinliği
- 1. Gün Katılımcılardan Gelen Sorular ve Cevaplar
- 2. Gün Etkinlikleri
- 2. Gün Katılımcılardan Gelen Sorular ve Cevaplar

05 MÜLTECİ LGBTİ+LAR TALEPLER BİLDİRİSİ

KISALTMALAR

APA: Amerika Psikiyatri Derneği

ASAM/SGDD: Sığınmacılar ve Göçmenlerle Dayanışma Derneği

BM: Birleşmiş Milletler

GSS: Genel Sağlık Sigortası

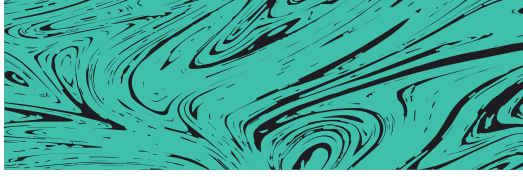
IDAHOBIT: Uluslararası Homofobi Bifobi İnterfobi Transfobi Karşıtı Gün

SGK: Sosyal Güvenlik Kurumu

UNHCR/BMMYK: United Nations High Commissioner for Refugees / Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği

YİMER: Yabancılar İletişim Merkezi

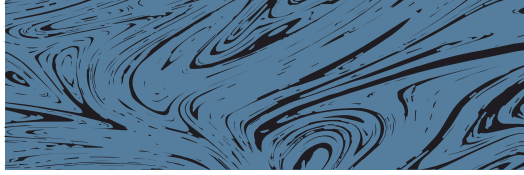

GİRİŞ

Bu rapor; COVID-19 pandemisi döneminde Türkiye’de yaşayan, yaşamak zorunda bırakılan mülteci LGBTİ+ların yaşadıkları hak ihlallerinin ortaya çıkarılmasına ve bu alanda yaşanan hak ihlallerinin giderilmesi için geliştirilecek sosyal politikalara kaynak sunmak amacıyla hazırlanmıştır. Raporunda yer alan bilgiler; HEVİ LGBTİ+ Derneği’nin 2020 ve 2021 yıllarında gerçekleştirdiği “Mülteci LGBTİ+lar Özelinde 17 Mayıs IDAHOBIT” online etkinliklerine katılan mülteci LGBTİ+ların deneyimleridir. Etkinliklere katılan mültecilerin çoğu Ortadoğu ve Kuzey Afrika’dan gelen, Türkiye’nin farklı şehirlerinde yaşayan mülteci LGBTİ+lardır. Burada beyan edilen kimlik bilgilerinin tümü kişilerin güvenliği göz önünde bulundurularak anonimleştirilmiştir.

Raporun son kısmında yer alan “Mülteci LGBTİ+ Talepler Bildirisi” ise HEVİ LGBTİ+ Derneği’nin 2021 yılında gerçekleştirdiği “Mülteci LGBTİ+lar Özelinde 17 Mayıs Uluslararası Homofobi, Bifobi, İnterfobi ve Transfobi Gün Buluşmaları-VI” kapsamında düzenlenen etkinlikte mülteci LGBTİ+lar ve bu alanda çalışmalar yürüten LGBTİ+ aktivistler tarafından hazırlanmıştır. Hazırlanan bu bildiri 5 dilde (Arapça, Farsça, İngilizce, Kürtçe ve Türkçe) hem Türkiye’de faaliyet gösteren LGBTİ+ oluşumlarla hem de uluslararası LGBTİ+ oluşumlarla mail yolu ile paylaşılmıştır.

MÜLTECİ LGBTİ+LAR ÖZELİNDE 17 MAYIS ULUSLARARASI HOMOFOBİ BİFOBİ İNTERFOBİ TRANSFOBİ KARŞITI GÜN (IDAHOBİT) BULUŞMALARI

NEDEN 17 MAYIS?

II. Dünya Savaşı; ayrımcılığı ve bu ayrımcılığa karşı çıkan sosyal hareketliliği beraberinde getirmiştir. Bu sosyal hareketlilik, 1960'larda LGBTİ+fobi mağduru insanları da etkileyerek cinsel yönelim, cinsiyet kimliği gibi alanlarda özgürlükler için bir araya getirmiştir. Yeni dünya düzeni içerisinde yaşanan hak ihlallerinin önüne geçmek isteyen LGBTİ+lar "eşcinsel hakları" başlığıyla LGBTİ+ çalışmalara başlamışlardır. Bu çalışmalarla birlikte LGBTİ+ların maruz kaldıkları polis şiddeti, devlet şiddeti ve toplum şiddeti daha da görünür hale gelmiştir.

Amerika'da, 1969 yılında "Stonwall Inn" adlı bara yapılan baskın ve bu baskında LGBTİ+lara uygulanan şiddet LGBTİ+ları kitlesel olarak öz savunmaya geçirmiştir. ¹Uluslararası basında yer bulan bu olay LGBTİ+ hak ihlallerinin teşhiri için önemli bir dönüm noktası olmuştur. Bu olayı, bir taraftan sivil toplum örgütlerinin cinsel özgürlük ve eşcinsel haklar aktivizmi izlerken diğer taraftan da bu alanda yapılan bilimsel çalışmalar izlemiştir. Böylece 1973 yılında, Amerikan Psikiyatri Derneği (APA) "eşcinsellik tek başına psikiyatrik bir bozukluk olma kriterlerini karşılamıyor"² kararını vermiş ve eşcinselliği "Mental Bozuklukların Tanısal ve Sayımsal El Kitabı"ndan çıkarılmıştır. 17 Mayıs 1990 yılında da Dünya Sağlık Örgütü kongre onayı ile "eşcinselliği" ruh hastalıkları kategorisinden çıkarmıştır. LGBTİ+ hakları açısından önemli kazanımların sağlandığı 17 Mayıs; Türkiye'de ve birçok ülkede, ³LGBTİ+ alanında çalışan sivil toplum kuruluşları tarafından Homofobi Bifobi İnterfobi Transfobi Karşiti Gün (IDAHOBİT: International Days Against Homophobia Biphobia Interphobia Transphobia) olarak kutlanmaktadır.

¹<https://news.harvard.edu/gazette/story/2019/06/harvard-scholars-reflect-on-the-history-and-legacy-of-the-stonewall-riots/> 24.05.2021

²<https://www.nytimes.com/1973/12/16/archives/psychiatrists-in-a-shift-declare-homosexuality-no-mental-illness.html> 24.05.2021

³<https://www.apa.org/pi/lgbt/resources/against-homophobia>

HEVİ LGBTİ+ VE 17 MAYIS IDAHOBİT ÇALIŞMALARI:

HEVİ LGBTİ+ 2013 yılında cinsiyet kimliği, cinsel yönelim, toplumsal cinsiyet alanlarında çalışmaya başlamıştır. Çalışmalarını Kürt LGBTİ+lar, HIV, stigmatizasyon özelinde sürdüren HEVİ LGBTİ+, 2015 yılında dernekleşmesiyle; göç ve mülteci LGBTİ+lar alanındaki çalışmaları ivme kazanmıştır.

2010 yılında Ortadoğu ve Afrika ülkelerinde “Arap Baharı” adı altında başlayan siyasal ve politik hareketlenmeler sonucunda yeni bir göç dalgası yaşanmış ve hak ihlallerine uğrayan LGBTİ+lar da bu hareketliliğin önemli bir parçası olmuştur. Dernek olarak mülteci LGBTİ+lar özelinde sahada etkinlikler yaptıkça, Türkiye’de yaşayan, yaşamak zorunda bırakılan mülteci LGBTİ+ların LGBTİ+fobiye maruz kalmanın yanı sıra ırkçılığa da maruz kaldıklarını ve bu ayrımcılıkla yalnız başlarına mücadele etmek zorunda bırakıldıkları görülmüştür.⁴ Çalışmalar; Türkiye’de uzun süre bekletilen mülteci LGBTİ+ların sadece cinsiyet kimlikleri, cinsiyetsizlikleri, cinsel yönelimleri üzerinden değil aynı zamanda Türkiye’de bekleme süreleri boyunca geldikleri ülkenin ismi, geldikleri ülkenin dini, geldikleri ülkenin mezhebi, geldikleri ülkenin kültürü üzerinden de ayrımcılığa maruz kaldıklarını ortaya çıkarmıştır. Ve çalışmalar süresince tüm bu çoklu ayrımcılıklarla ilgili herhangi bir yasal sürecin başlatıl(a)madığını gözlemlenmiştir.

HEVİ LGBTİ+ Derneği, 17 Mayıs’ı 2016’dan bu yana mülteci LGBTİ+lar özelinde “Uluslararası Homofobi Bifobi İnterfobi Transfobi Karşıtı Gün” olarak kutlamaktadır.⁵ 17 Mayıs 2016 tarihinde mülteci, göçmen LGBTİ+ aktivistler ve HEVİ LGBTİ+ birlikte yaşanan hak ihlallerine dikkat çekmek amacıyla çok dilli (Kürtçe, Arapça, Farsça, Türkçe, İngilizce) IDAHOBİT el ilanları hazırlanmıştır. Hazırlanan el ilanlarıyla mülteci ve göçmen LGBTİ+ların maruz kaldığı LGBTİ+fobiye, ırkçılığa ve ayrımcılığa dikkat çekilmiştir. Covid-19 pandemi öncesinde, dernek ofisinde bir araya gelen mülteci LGBTİ+lar çok dilli olarak (Arapça, Farsça, Kürtçe,) farkındalık etkinlikleri gerçekleştirilmekteydi. Mülteci LGBTİ+ farkındalık çalışmalarının yanı sıra mülteci LGBTİ+ların yalnızlaştırılmamaları, yaşanan sosyal fobinin azaltılması amacıyla mülteci LGBTİ+lar ile “Anti-Fobik” tekne turları düzenlenmekteydi.⁶ HEVİ LGBTİ+ Derneği, mülteci LGBTİ+ların maruz kaldığı sorunlarla mücadele için bu tür psikososyal tamamlayıcı etkinliklerini pandemi dönemi öncesine kadar devam ettirmekteydi.

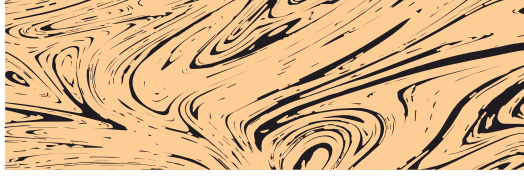
---

⁴<https://tr.boell.org/tr/2019/09/18/lgbti-alaninda-irkcilik-ile-mucadele-egitim-programi-raporu>

⁵<https://www.sivilsayfalar.org/2017/05/11/17-mayis-homofobi-transfobi-karsitligi-gununde-multeci-lgbtiler-bulusmasi/> 24.05.2021 <https://kaosgl.org/haber/hevi-lgbti-17-mayis-ta-multeci-lgbti-lari-konusmaya-cagiriyor> 24.05.2021

⁶<http://hevilgbti.org/hevi-lgbti-dernegi-3-defa-multeci-lgbtiler-ozelinde-17-mayis-homofobi-transfobi-karsiti-bulusmasi-gerceklesti/> 24.05.2021

PANDEMİ DÖNEMİNDE MÜLTECİ LGBTİ+LAR VE ONLARIN YAŞADIKLARI HAK İHLALLERİ⁷

TEKİNSİZ BİR YOLCULUK; MÜLTECİLER EDİRNE SINIRINDA:

COVID-19 pandemisinin başlangıcına paralel olarak Aralık 2019'da Türkiye'den Avrupa'ya geçişlerin serbestleştirildiği haberi yaygınlaştırılmıştır. Gelen haberler sonrasında mülteci LGBTİ+lar da bu hareketliliğe katılmışlardır. Mülteciler, otobüs şirketleri tarafından Edirne sınırına taşınmışlardır. Taşınan mülteciler, “otobüs işletmeleri tarafından sınırların tamamen açılmış olduğu, herhangi bir engelle karşılaşmadan sınır kapılarından geçip gidecekleri yönünde kendilerinde bir kanaat oluşturulduğunu aktarmışlardır.”⁸ 2020 yılında gerçekleştirdiğimiz “Mülteci LGBTİ+lar Özelinde 17 Mayıs IDAHOBİT Buluşması-V”de mülteci LGBTİ+lar o dönemde yaşadıkları hak ihlallerini şu şekilde özetlemişlerdir:⁹

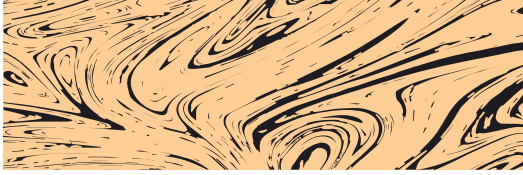
“SINIRA GİTTİN, KESİN COVID BULAŞMIŞTIR, EVİME ALAMAM, SAĞLIĞIMI DÜŞÜNÜYORUM...”

Pandemi dönemine denk gelen başka bir kriz daha yaşadık: Sınırların açılması, mültecilerin sınırlara gitmesi krizi. Mülteci LGBTİ+ arkadaşlarımız bir gecede evlerini kapattılar. Eşyalarını, çok az paralara sattılar, sınıra yöneldiler. Döndüklerinde evleri de paraları da yoktu. Psikolojik olarak çok kötü durumdaydılar. Sınırdan dönüşler pandemi dönemine denk geldiği için kendi arkadaşlarının ayrımcılığına da maruz kaldılar. “Sınıra gittin, kesin Covid bulaşmıştır, evime alamam, sağlığımı düşünüyorum” gibi sözlerle karşılaştılar. Birçok insan ortada kaldı. Sınırdan yaşanan insanlık dışı muameleler tarif bile edilemez. Sınırdan dönen herkes mekanizmayı şöyle anlatıyor: Yunanistan ve Türkiye sınırları arasında kalan bir bölge var. Türkiye kapısından çıkan çoğu kişi orada toplanıyor. Yunanistan kapısı

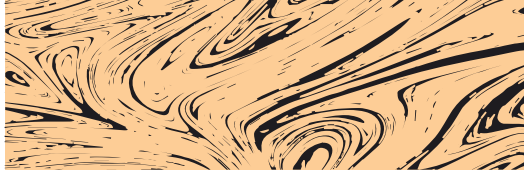
⁷Raporun bu kısmı 2020 yılında gerçekleştirilen mülteci LGBTİ+lar özelinde 17 Mayıs IDAHOBİT Buluşmaları -V etkinlikleri kapsamında bir araya gelen LGBTİ+ların deneyimlerinden faydalanılarak hazırlanmıştır. Ayrıntılı inceleme için www.hevilgbti.org internet sitemizi ziyaret edebilirsiniz.

⁸<https://amnesty.org.tr/public/uploads/files/S%C4%B0YAS%C4%B0%20B%C4%B0R%20OYUNUN%20ORTASINDA%20KALANLAR-FINAL.pdf> S.4 -24.05.2021

⁹<http://hevilgbti.org/17-mayis-multeci-lgbtilar-ozelinde-idahobit-kapsaminda-5-kez-bir-araya-geldik/> 24.05.2021

kapalı olduğu için orada sıkışıyorlar ve Türkiye'ye geri dönmek istiyorlar. Kapıda, geri dönüş belgesi imzalatılıyor. Bu belgeyi imzalayan kişiler hakkında adli süreç işletilecek. Bu alana girmeyip dışarıdan izleyenler bunları bize aktarıyor. Sınırdakiler çoğunlukla Afganistanlı, İranlı ve Suriyeliydi. Türkçe konuşabiliyorlardı ama Türkçe okuyamıyorlardı. Okuyamadıkları için de o belgeleri -ne olduğunu bilemeden imzalıyorlardı. Dönenlerin psikolojileri bir faciaydı. Kendi ülkelerinden Türkiye'ye gelirken her şeylerini kaybetmişlerdi. Burada da zar zor bir düzen kurmuşlardı. Bu algı operasyonu ile tekrar her şeylerini kaybettiler. Başka bir umuda doğru gitmişlerdi, boş çıktı. Sonuç: Sıfır. İntihar girişimlerinde yaşanan artışın bu sürece denk gelmesinin de tesadüf olduğunu düşünmüyorum. Edirne sınırına gidenler bu sorunları yaşadılar. Fakat gitmeyip kalanlar da gidenler kadar linç edildi. Mesela Samsun'da, yabancı insanların evleri işaretlendi. Ev sahipleri, döverek onları evlerinden kovdu. Ev sahipleri "Edirne sınırı hala açık, oradan git" diyordu. İş yerlerinde "sınırlar açıldı, gitmeyecek misiniz, artık Türkiye'nin yakasını bırakın" gibi sözler söylüyorlardı. Biz de, bunun bir benzerini daimi müşterisi olduğumuz bir fırında yaşadık "siz neden gitmediniz; gitmeyecek misiniz" dendi. Gitmeyi tercih etmediğimizi söylediğimizde de "siz şerefsizsiniz, siz gelmeden Türkiye'miz iyiydi. Ülkenizde savaşsaydınız, savaşıp şerefinizle yaşasaydınız" dediler. Bunları hala yaşıyoruz. Ben 4 senedir maalesef, bunları burada, her gün yaşıyorum. Ayrımcılık ve LGBTİ+fobi hep vardı. Pandemi döneminde ise bu daha da arttı. Özellikle de, İranlı mülteciler özelinde arttı. Covid'in Türkiye'den önce İran'da görülmesi neden gösterildi. Sanki koronavirüs bizlerin kanında varmış gibi, İranlı olduğumuz için bizimle temas kurulmaması gerekiyormuş gibi davranıldı. Bunu sadece halk yapmadı. Bu türden ayrımcılıkları, kurumlarda da, hastanelerde de, eczanelerde de açık bir biçimde hep yaşadık. Diyanet'in açıklamalarından sonra ayrımcılık, baskı daha da arttı."

MASKE VE DEZENFEKTANA ULAŞAMAMA:

Pandemi döneminde mülteciler ve özelde de mülteci LGBTİ+lar, Covid-19 salgınından korunmak için ihtiyaç duydukları koruyucu ekipmanlara ulaşmada ayrımcılık yaşamışlardır. Online olarak bir araya geldiğimiz mülteci LGBTİ+lar; dezenfektan veya diğer koruyucu solüsyonlar için yüksek meblağda ücret ödemek zorunda bırakıldıklarını maskeye ise neredeyse hiç ulaşamadıklarını söylemişlerdir. Mülteci LGBTİ+lardan biri durumu şöyle özetlemiştir:

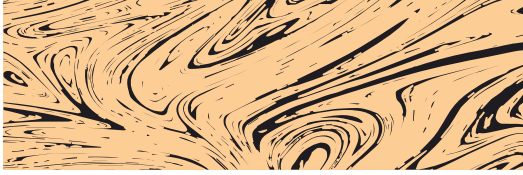
“Covid geldi; herkes işten çıkarıldı. Pandemi öncesinde kimse birikim yapmamıştı; zaten verilen ücretler birikim yapmaya da yetmiyordu. Kiralar çok yüksekti. Bir evde beş kişi de yaşasa kirayı ödeyecek ekonomik bir güç oluşmuyordu. Pandemi döneminde karşılaştığımız şeylerden bir tanesi de dezenfektan fiyatlarının uçması oldu. Düne kadar 2 TL'ye evimize aldığımız kolonyaların fiyatı, bu süreçte uçtu; insanlar kolonyaya alamadı. Maske dağıtımında sorun yaşandı. Mülteciler maskeye ulaşmamaya başladı. Dışarı çıkılamaz oldu. Covid öncesi, mülteciler zaten belli ayrımcılıklara uğruyorlardı. Bir de Covid eklenince mülteciler iyice evlere çekildi. Covid yaşamı, sosyal hayatı kısıtladı.”

Yukarıda yer alan deneyimin yanı sıra mayıs ayı itibari ile devlet yetkilileri tarafından 6 Nisan 2020 tarihinde açıklanan maske satışı yasağı¹⁰ ile PTT ve e-devlete ulaşması mümkün olmayan mülteci LGBTİ+lar ve kayıtsız mültecilerin maskeye ulaşımı neredeyse tamamen ortadan kaldırmıştır. Bu süreçte HEVİ LGBTİ+ Derneğine maske, dezenfektan ve ped başvurusunda bulunan mültecilerin acil ihtiyacını karşılamak amacıyla “pandemi destek kitleri” hazırlanmış; hazırlanan bu kitler 22 farklı şehirde yaşayan 276 mülteci LGBTİ+'ya ulaştırılmıştır.¹¹

¹⁰<https://www.trthaber.com/haber/gundem/cumhurbaskani-erdogan-parayla-maske-satisi-yasaktir-473655.html>
24.05.2021

¹¹<http://hevilgbti.org/pandemi-destek-paketlerimiz-yola-cikti/> 24.05.2021

İLETİŞİM ARAÇLARINA ERİŞEMEME VE SAĞLIK HAKKI ALANINDA YAŞANAN HAK İHLALLERİ:

Türkiye'deki farklı statüden mültecilerin haklarını belirleyen Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu'nda Aralık 2019'da değişiklikler yapıldı. Değişikliklerden biri de mültecilerin sağlık sigortalarıyla ilgiliydi. Yeni düzenlemeyle birlikte, uluslararası koruma başvurusu sahiplerine tanınan genel sağlık sigortası hakkına 1 yıllık sınırlama getirildi. Göç idaresini bu durumu resmi internet sayfasında; Kanun hükmü gereğince kayıt tarihinden itibaren ülkemizde bir yılını dolduran, 18 yaş üstü uluslararası koruma başvuru ve statü sahiplerinin genel sağlık sigortaları sonlandırılmıştır¹² açıklamasına yer vermiştir.

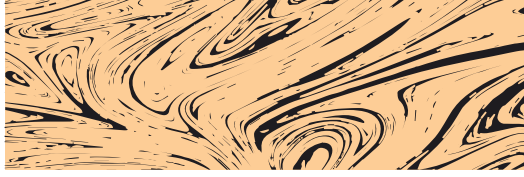
Çalışmalara katılan bir mülteci LGBTİ+nın doğrudan aktarımından da anlaşılacağı üzere hak ihlalleri ve buna bağlı olarak LGBTİ+ların yaşadığı sorunlar pandemi döneminde daha da artmıştır. Pandemi boyunca mülteci LGBTİ+lar sağlık hakkına erişimde sorunlar yaşamaya devam etmiştir.¹³

“Daha, pandemi dönemine girmeden evvel sorunlar mülteciler için çoğalmaya başlamıştı. Mesela sim kart uygulamalarında sorun yaşandı. Yabancı kimlikli insanlara satılan sim kartlar sadece üç ay kullanıma açıktı. Bu, geçici sim kartlar bile sadece pasaportu olanlara satılıyordu. Kaçak giriş yapanlar Turkcell ve Türk Telekom'dan sim kart alamamaya başladı. Biliyorsunuz sağlık sigortası diye bir şey kalmamıştı. Bu konuda hiçbir ön hazırlık da yapılmamıştı. Oysa kronik hastalığı olan kişiler var, HIV ile yaşayan insanlar var... Bu uygulama herkesi şoka uğratmıştı. Doktor randevusu alırken sıkıntılar yaşandı. Sağlık sorunu olup ilaç kullanması gereken insanlar sıkıntı yaşadı. Sonrasında, İl Göç İdaresi bu olayı softlaştırdı. Raporlar üzerinden sigortalar açılmaya başlandı. Zaten, ekonomik sıkıntılar yaşayan mülteci LGBTİ+lar rapor almak için 100 TL civarında bir meblağ ödemek durumunda bırakıldı. 100 TL küçük görünebilir ama bu miktar, mülteciler için büyük bir meblağ. Sigortaların kapatılması... İletişim sorunu...”

¹²<https://www.goc.gov.tr/uluslararasi-koruma-kapsamindaki-yabancilarin-genel-saglik-sigortalari-hakkinda> 24.05.2021

¹³<https://www.stgm.org.tr/e-kutuphane/multeci-lgbti-saglik-hakki-ayrimcilik-raporu> 01.06.2021

EKONOMİK SORUNLAR;

Neredeyse, dünyanın tamamını etkileyen Covid-19 salgınıyla beraber mülteci LGBTİ+lar işten çıkarıldı. Mülteci LGBTİ+lardan biri bu dönemi şu şekilde ifade etmektedir:

“Pandemi öncesinde, çalıştığımız şehrin cafelerinde müşteriler azalmıştı, bu durum mültecilerin işten çıkarılmalarına neden oluyordu. Oysa mülteci LGBTİ+ların çalışacağı tek alan cafelerdi. Görünür olmamaları için de zaten cafelerin mutfaklarında çalıştırılıyorlardı. Pandemi dönemine, bu sorunlarla başlamış olduk.”

ÇOKLU AYRIMCILIK, PSİKOLOJİK SORUNLAR:

Yaşanan tüm bu hak ihlalleri psikolojik sorunları da beraberinde getirmiştir. Başka bir mülteci LGBTİ+ pandemi döneminde yaşananları şöyle ifade etmektedir: *“Psikolojik sorunlar bin kat arttı. Elbette pandemiden herkes çok etkilendi; fakat mülteci LGBTİ+lar, seks işçiliği yapanlar, HIV ile enfekte olanlar daha çok etkilendi. Bu dönemde intihar girişimleri çoğalmaya başladı. Çünkü: Eve kapalıyım. Çalışmıyorsun. Sorunlarını düşünmek için bolca zamanın var. Ve, yaşamına son veriyorsun. Hepimizi en çok üzen de açlık oldu. Ev kirasından geçtim. Bazı arkadaşlar resmen açlık sınırındalar. Tarif etmesi çok zor. Belki de insanlığın bittiği yerdeyiz. Unutmadan eklemem gerekir ki Ziraat Bankası, mültecilere hiçbir şekilde hesap açılmayacağını belirtti. Mültecilere hesap açan banka sayısı zaten kısıtlıydı. Özel bankalar herkese hesap açıyorken uluslararası koruma ve geçici koruma altında olan kişilere zaten açmıyordu. Türkiye İş Bankası da sadece İngilizce’yi ya da Türkçe’yi iyi konuşan kişilere hesap açıyordu. Pandemi sürecinde Covid şüphesi taşıyan mülteciler için sağlık hizmetleri ücretsiz oldu. Yaşadığımız şehirde Covid şüphesi gösteren benim bildiğim mülteci LGBTİ+ yoktu ama hepimizde evham vardı. Psikiyatri ilaçları kullanan arkadaşlarımız zorluk yaşıyor, randevu alamıyorlardı. İlaçlara erişim sorunu yaşandı; buna, sonra bir çözüm üretildi. Yaşadığımız şehirde Covid şüphesiyle hastaneye giden mülteci LGBTİ+’nın ayrımcılığa maruz kaldığının bilgisini almadık ama diğer illerde ayrımcılık yapıldığını duyduk.”*

MÜLTECİ LGBTİ+LAR ÖZELİNDE 17 MAYIS ULUSLARARASI HOMOFOBİ BİFOBİ İNTERFOBİ TRANSFOBİ KARŞITI GÜN BULUŞMALARI (IDAHOBIT) -VI¹⁴

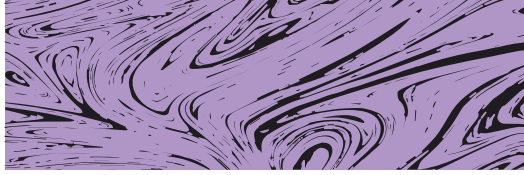
1.GÜN ETKİNLİKLERİ¹⁵

Av. Hayriye Kara: Bu fırsatı bana verdiği için öncelikle HEVİ LGBTİ+ Derneği'ne teşekkür ederek sözlerime başlamak istiyorum. İsmim Hayriye Kara 2010 yılından beri LGBTİ+ mülteci hakları alanında çalışıyorum, avukatım aynı zamanda. Genel olarak yasal haklardan bahsedeceğim. 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanun'da 2019 Aralık ayında yapılan en önemli değişiklikler ve bu değişikliklerin pratiğe nasıl yansıdığını anlatacağım. Sonrasında da katılımcıların değinmek istedikleri, en çok merak ettikleri konular hakkındaki soruları yanıtlamak istiyorum. Katılımcıların merak ettiği şeyler üzerine konuşmanın daha verimli olacağını düşünüyorum.

2019 yılındaki değişikliğin en büyük etkisi Uluslararası Koruma altında olan mültecilerin sağlık hakkına yönelik değişiklikler olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu değişiklikler Geçici Koruma altındaki Suriyelileri etkilememektedir. Fakat mülteciler; uluslararası koruma başvuru sahibi, uluslararası koruma statü sahibi (şartlı mülteci) olmaları fark etmeksizin kaydolduktan sonra 1 yıl içerisinde sigortadan yararlanabiliyor. Sigorta primini kendi ödemeyen kişilerin ve Uluslararası Koruma altındaki kişilerin bir yıl dolduktan sonra sigorta aktivasyonu bitiyor, sigortadan yararlanamıyorlar, Sigortadan yararlanmak isteyenlerin İl Göç İdaresi Müdürlüklerine dilekçe ile başvurmaları ve bu başvurularının da olumlu olarak değerlendirilmesi gerekiyor. Türkiye'de geçici koruma altında bulunan Suriyeliler için bu geçerli değil. Onlar primlerini ödeyemedikleri sürede de sigortadan yararlanabiliyorlar.

¹⁴Raporda yer alan Mülteci LGBTİ+lar özelinde 17 Mayıs IDAHOBIT Buluşmaları -VI etkinliklerinin Mülteci LGBTİ+lar ve yaşanan hak ihlalleri oturumları mülteci ve mülteci LGBTİ+ hukuku alanında çalışan Kaos GL avukatı Hayriye Kara'nın destekleriyle hazırlanmıştır. Kendisine bu desteklerinden dolayı çok teşekkür ediyoruz.

¹⁵Etkinlik 15.05.2021 tarihinde Arapça – Türkçe dilinde online olarak gerçekleştirilmiştir. Etkinliklerin odak grubunu Suriyeli mülteciler ve diğer Arap ülkelerinden buraya göç etmiş Mülteci LGBTİ+lar oluşturmaktadır.

Uluslararası Koruma altında olan çocuklar ve Özel İhtiyaç Sahibi mülteciler 1 yıl dolmuş olsa bile sigortadan faydalanabiliyorlar. Peki Özel İhtiyaç Sahibi kişiler kimlerdir? Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu özel ihtiyaç sahiplerini; refakatsiz çocuk, engelli, yaşlı, hamile, beraberinde çocuğu olan yalnız ebeveyn, işkence, cinsel saldırı veya diğer ciddi psikolojik, fiziksel ve cinsel saldırı sonucu hayatta kalanlar olarak tanımlanmıştır.

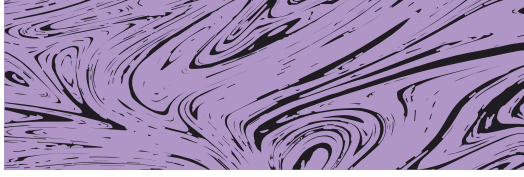
Kanuna göre hak ve hizmetlerde Özel İhtiyaç Sahiplerine öncelik tanınıyor. Özelde LGBTİ+lar Özel İhtiyaç Sahipleri tanımlamasının içerisine girebilecek kişilerdir. 2019 Aralık ayında kanunda yapılan değişikliklerden en olumlusu sınır dışını düzenleyen maddede yapılan değişikliktir. Buna göre sınır dışı kararına yapılan itiraz, kararın gerekçesine bakılmaksızın, mahkemenin kararına kadar sınır dışını durdurmaktadır. Ancak sınır dışı kararına itiraz süresi 15 günden 7 güne çekilmiştir ve sınır dışı konusunda hukuka aykırı uygulamalar yaşanmaktadır.

GÜN KATILIMCILARDAN GELEN SORULAR VE CEVAPLAR:

İltica başvurusu yapabilmek için Suriyeli mi olmak gerekli? Ben Lübnanlıyım ve İstanbul'da 8 aydır illegal olarak kalıyorum. Lübnan'a cinsel kimliğimden ötürü geri dönemiyorum ve İstanbul'da kalmak istiyorum. Türkiye'ye iltica edip İstanbul'da yaşayabilir miyim? Ülkemde evlilik yaptım 2 çocuğum var ve boşandım. Çocuklarım da benimle İstanbul'da yaşıyor. İstanbul'da yaşama isteğime iki çocuğumun olmasının bir etkisi olur mu? Bu arada çocuklarım Türkçe dilini öğrenmek için okula gidiyor. Bende burada bir iş yerinde çalışıyorum, bu etkenlerin iltica etmeme ne kadar olumlu ya da olumsuz etkisi olur?

- Sığınma talebinde yani iltica talebinde bulunmak için iltica talep edeceğiniz ülkeye geçmeniz gerekiyor. Hangi ülkeye iltica talebinde bulunmak istiyorsanız o ülkede olmanız gerekiyor. Şu an Türkiye'deyseniz, Türkiye'ye sığınma talebinde bulunabilirsiniz, Almanya'ya talepte bulunamazsınız.
  - Türkiye sığınma sistemi dünya üzerinde başka bir örneği bulunmayan bir ülke. 1951 tarihli Cenevre Sözleşmesi mültecilerin hukuki statülerine dair sığınma hakkını düzenleyen ilk sözleşmedir.
-

- Bu sözleşmeye göre ırkı, dini, tabiiyeti belirli bir sosyal gruba mensubiyeti ve siyasi düşüncesi nedeniyle vatandaşı olduğu ya da ikamet ettiği ülkenin korunmasından bu zulüm görmesi ya da haklı nedenle zulüm korkusu nedeniyle yararlanamayan kişiler iltica talebinde bulunabilirler.

Türkiye 1951 Cenevre Sözleşmesi'ne taraf bir ülkedir. Bu sözleşmeye bağlı olarak 1967 tarihinde imzalanan New York Protokolü'ne de taraftır.

Fakat Türkiye'nin sözleşmeye koyduğu coğrafi çekincesi vardır; buna göre Avrupa Konseyi üye ülkelerin dışından gelen kişilere Türkiye mülteci statüsü vermiyor.

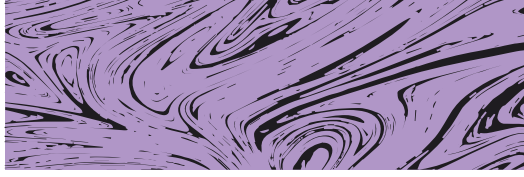
Türkiye, Avrupa Konseyi üye ülkelerin dışındaki ülkelere gelen mültecilere: “Ben sığınma başvurunu alırım, değerlendiririm ve Şartlı Mülteci statüsü veririm. Kalıcı olarak gidebileceğin başka bir ülkeye geçinceye dek Türkiye’de ikamet etmene izin veririm.” diyor

Bu durumları göz önüne alırsak soruya şöyle cevap verebilirim; Türkiye’de başvuru yapabilirsin başvuru yapıldıktan sonra seninle mülakat yapılacak. Mülakatta; başvuru sebeplerin, ülkeni neden terk ettiğin, haklı nedenle zulüm korkun var mı, zulüm görüyor musun? Gibi sorular yöneltecekler. Mülakata bu yöneltilen soruların hepsi birden değerlendiriliyor.

Değerlendirmeden sonra üçüncü ülkeye yerleştirme için süreç başlamış oluyor. Ancak üçüncü ülke Türkiye’den mülteci kabul etmek zorunda değil. Türkiye’deki prosedürün tamamlansa bile seni yani bir mülteciyi alacak üçüncü ülke kendi prosedürünü işletiyor, ülkesine almadan önce. Bu nedenle sınır ülkesi olup olmamasının bir önemi yok. Yani bir de ancak her zaman şu söyleniyor; sığınma bir hak ama yerleştirilme bir hak değil. Yerleştirmenin içerisinde farklı dinamikler var. Bazen ülkeler kota açıyor, bazen de almayabiliyor. Dünyada şu anda bir kriz devam ediyor. Dünya üzerinde yani dünyanın karşılaştığı en büyük mülteci krizlerinden biri. Şu anda yerleştirmeler çok çok az oluyor ve bu prosedürlerde de ülkelere göre çok büyük farklılıklar var.

LGBTİ+lar kimliklerinden ötürü vatandaşı olduğu ya da ikametgahının olduğu ülkede zulüm görme ihtimaline karşın “Belirli Bir Sosyal Gruba Mensubiyet” kriteri

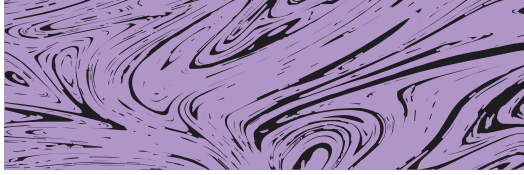
altında sığınma talebinde bulunabiliyorlar. LGBTİ+ların beyanları esas alınması gerekiyor. LGBTİ+ların sığınma başvurusu kişinin cinsel yönelim ve cinsiyet kimliklerini yine LGBTİ+ olup olmadıklarını kanıtlamaları üzerinden değil kişinin bu kimliği nedeniyle zulme uğrayıp uğramadığı, haklı nedenle zulme uğrama korkusunun olup olmadığı üzerinden değerlendirilmelidir.

Başvuru sonrası statü belirleme için yapılan mülakatta da bu böyle olmalıdır. Şunu da söylemek gerekir Türkiye’de henüz karşılaşılmış bir durum değil ancak İngiltere’de Yüksek Mahkeme’nin verdiği çok önemli bir karar var. İngiltere, Cinsiyetsiz ve Queer tanımlamayı da geçerli bir iltica sebebi olarak kabul ediyor.. Queer olma ve Cinsiyetsiz olmada bir iltica sebebidir ve zulüm tehdidi altındadır. Bu hukuki kazanım, hareketin kazanımının hukuka yansımalarıdır. Bu söylediklerim hepsinin uluslararası koruma altında olanlar için söylüyorum Suriyelilerin tamamı Geçici Koruma altında ve Uluslararası Korumaya başvuru yapamıyorlar. Suriyeliler için yerleştirme konusunda çok ayrı prosedürler var. Türkiye’de Uluslararası Koruma altında olan kişilerin ikamet edecekleri 62 il var. Şu anda İstanbul bu 62 ilden biri değil. Kanuna göre İstanbul’a başvuru yaptığınızda İstanbul’da kalamazsınız. İstanbul’da kalabilmek için geçerli sebepleriniz olması lazım. Çocukların İstanbul’da eğitim görmesinin İstanbul’da kalmak için geçerli bir sebep olacağını düşünmüyorum. Ancak çalışma izniniz varsa ve iş yeriniz İstanbul’daysa bunun için İstanbul’da kalmak ve İstanbul’da kaydolmak için başvuru yapabilirsiniz. Ancak çalışma izni olmadan İstanbul’da çalışmanız bir gerekçe olarak kabul edilmez.

Sağlık sigortasından yararlanma hakkı 65 yaş üzeri mülteciler özelinde bir değişiklik gösteriyor mu?

- Mülteciler kendileri sigorta primlerini ödeyebilirler, özel sağlık sigortası yaptırabilirler bunun önünde hukuki bir engel bulunmamaktadır. Üzerinde durduğumuz şey primlerini ödeyecek ekonomik gücü bulunmayan mültecilerin yaşadıkları sıkıntılardır. Hem prim ödeyebilir hem de maddi gücü varsa Türkiye’de istediği hastanede tedavi görebilirler. Kanunda 65 yaş üzeri için sigorta aktivasyonu veya sigortalı olma konusunda herhangi bir yaş sınırlaması yok. 65 yaş üzeri özel ihtiyaç sahibi ise kanuna göre zaten sigortası kesilemez. Eğer Özel İhtiyaç Sahibi değilse, kronik bir rahatsızlığı varsa, tedavisi devam etmesi gerekiyorsa buna ilişkin dilekçeyle başvuru yapması gerekir. Aynı süreç onlar içinde işletilir. Yaşlılar kanunda özel ihtiyaç sahibi olarak tanımlanmıştır.

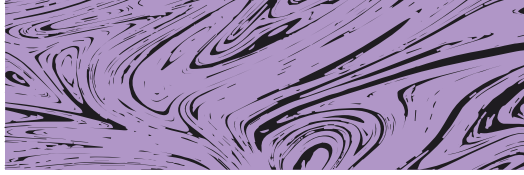

- Mülteci olarak çalışma izni almak istiyorum, nasıl çalışma izni alabilirim? Türkiye’de derneklerde çalışmak için 5 Türkiyeli çalıştırıldıktan sonra 1 tane mülteci çalıştırma hakları var. Ve maalesef ki çalışmıyoruz nasıl sigortalı resmi çalışabilirim?
- Hem Uluslararası Koruma hem de Geçici Koruma altındaki Suriyeliler içinde aynı şeyi söylüyorum. Uluslararası Koruma veya Geçici Korumaya başvurduktan 6 ay sonra çalışma iznine başvurabiliyorsun. Bu başvuru bakanlığa online yapılıyor. Eğer kendi işinizi yapacaksanız başvuruyu doğrudan siz yapıyorsunuz ama kendi işinizi yapmayıp başka birinin yanında çalışacaksanız siz değil de iş verenin başvuru yapması gerekiyor.
- İş veren bakanlığa başvuru yaptıktan sonra bakanlık bu başvuruyu değerlendiriyor daha sonra olumlu ya da olumsuz bir sonuçla başvuru yapana bildiriyor. Ve bir iş yerinde bir tane mülteci çalıştırabilmek için 5 tane Türkiye vatandaşı çalıştırması gerekiyor. Bu başvuru süreci aylar alıyor. Genel olarak sistem üzerinden başvuru yapmak zor ve uzun bir süreç istiyor. İş verenler genelde kayıt dışı olarak daha ucuza işçi çalıştırmak için çalışma iznine başvuruyorlar. Başvursalar bile çalışma izni alabilmek aylar alıyor. Bu nedenle çalışma izni almak neredeyse imkânsız bunu da politik olarak görüyorum. Türkiye’de bulunan yabancılar tarım ve hayvancılık işlerinde çalışmak için çalışma izni almak zorunda değiller. Bu işlerde çalışacak kişiler çalışma bakanlığından çalışma izni muafiyet belgesi alabilirler ve çalışma izni olmadan çalışabilirler.

Türkiye’de yaşayan mülteci trans kadınlar için cinsiyet değişikliği olduktan sonra pasaportta aksi olan cinsiyet ibaresi duruyor. İleride cinsiyet uyum sürecinden ve cinsiyet değişikliğinden sonra da pasaportta yer alan aksi ibare evlilik yapmamda engel olur mu?

- Türkiye’de sadece mülteciler değil, Türkiye vatandaşı olmayan tüm yabancı kişiler için aynı durum söz konusu. Türkiye’de cinsiyet uyum sürecine başlayabilmek anayasal hak, vatandaş olmak gibi bir şart yok. Mahkemeden izin alıp bu izin sonrasında şartları yerine getirip süreci tamamladıktan sonra kimlikteki cinsiyet hanesi düzeltiliyor fakat pasaportta bu düzeltme gerçekleşmiyor. Çünkü bu değişiklik pasaportu veren ülkenin yetkisindedir. Türkiye’nin verdiği kimlikte cinsiyet hanesi düzeltildikten sonra Türkiye’de evlilik gerçekleştirilebilir. Bu nedenle herhangi bir sıkıntı olmaz yani pasaportta aksi cinsiyet olması sıkıntı olmaz. Bu

dediğim Türkiye için geçerli bir durum çünkü her ülkenin iç hukuku değişiyor. Türkiye’de İl Göç Müdürlüğü tarafından verilen kimlikte cinsiyet ibaresinde ne yazıyorsa, o resmi yerlerde geçerli ibaredir. Pasaportta yazan önemli değildir.

Ben ailemle yaşıyorum ve cinsel kimliğimden ötürü ailemden çok şiddet görüyorum. Bu konuda Türkiye’de herhangi bir örgüt ya da derneklerden koruma desteği alabilir miyim? Destek verecek olan kurum varsa iletişime geçmek istiyorum çünkü ailemle çok zor bir hayat yaşıyorum.

- Hukuki olarak şikayetçi olup koruma talebinde bulunabilirsin. Bu süreçte Türkiye’deki LGBTİ+ dernekleri yardımcı olabiliyorlar. Türkiye’deki LGBTİ+ dernekleri hukuki ve psikolojik destek verebiliyorlar ve bu destekleri veren dayanışma ağları da var. Bunun için HEVİ LGBTİ+ Derneği’ne veya KAOS GL Derneği’ne başvuruda bulunabilirsin.

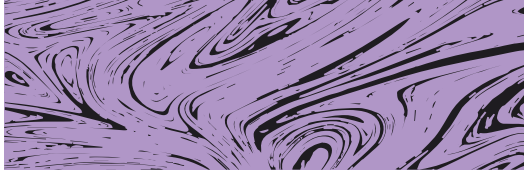
Ben Iraklıyım Bağdat’tan geliyorum. İstanbul’da yaklaşık 1,5 aydır yaşıyorum. Acaba Türkiye’deki LGBTİ+ örgütleri ve UNCHR HIV ile yaşayan mülteciler için ne gibi destekler sunuyorlar?

- Uluslararası koruma başvurusunda bulunabilirsin. Iraklı olduğun için başvurun olumlu değerlendirildikten sonra şartlı mülteci statüsü alıp üçüncü ülkeye geçiş sürecine kadar Türkiye’de kalabilirsin. Kaydılduktan sonra, sigorta primlerini ödeyecek ekonomik gücün yoksa 1 yıllık süreyle sigortan olacaktır. Bir yıl dolduktan sonra tekrar sigortadan yararlanmak için raporlarında birlikte kayıtlı olduğun İl Göç İdaresi Müdürlüğü’ne başvuru yapabilirsin. HIV+ olmak geçerli bir sebeptir. HIV tedavisi ve ilaçları Türkiye’de sigorta tarafından karşılanıyor. Bunun yanı sıra Türkiye’de HIV ile yaşayanların uğradıkları ayrımcılıkla mücadele için hem de HIV üzerine danışmanlık veren birçok dernek bulunmaktadır. Bu dernekler hem tedaviye nasıl erişeceğine hem de mülteciler için nasıl bir süreç izlenmesi gerektiğine ilişkin destek vermektedir. HIV ile yaşayanlar için psikososyal danışmanlık, akran danışmanlığı da bu dernekler tarafından verilmektedir.

Turistik oturma izni ile mülteci statüsü arasındaki fark nedir?

- Türkiye’ye turistik vize ile girdiğiniz takdirde maksimum 90 gün Türkiye’de kalabiliyorsunuz. 90 gün içerisinde Türkiye’de istediğiniz yere gidebilirsiniz. Pasaportunuz olduğu sürece başka ülkeye de geçebilirsiniz. Ayrıca

Türkiye'den ayrılmak için herhangi bir işlem yapmanız gerekmez. Fakat sığınma talebinde bulunduğunuzda farklı yükümlülükleriniz vardır. İlk olarak vatandaşı olduğunuz ülkenin korumasından yararlanamadığınız için sığınma talebinde bulunuyorsunuz. Türkiye'de kayıtlı olduğunuz ilde ikamet etmek durumundasınız ve kayıtlı olduğunuz ili terk etmek için izin almanız gerekir. Eğer belirli aralıklarla tarafınıza bildirim yükümlülüğü getirilmişse (imza, parmak izi) bu yükümlülüğü yerine getirmeniz gerekir. Kalıcı olarak yerleştirileceğiniz ülkeye gidene kadar Türkiye'de ikamet etmenize izin verilir. Yerleştirilme dışında Türkiye'den düzenli olarak ayrılabilmeniz için sığınma başvurunuzu geri çekmeniz gerekir.

ASAM'ın sadece Suriyelilere destek verdiğini söylediler. ASAM'a başvuruya gittim bana sen Iraklısın biz Iraklılara destek veremiyoruz dediler. Türkiye'de ASAM gibi başka dernekler, örgütler var mı?

- Türkiye'de mülteci hakları alanında çalışan birçok farklı örgüt var özel olarak LGBTİ+ alanında çalışan da birkaç örgüt var. HEVİ, KAOS GL, Kırmızı Şemsiye, Pozitif Yaşam gibi dernekler özel olarak mülteci LGBTİ+lar alanında çalışan örgütler. ASAM sadece Suriyelilere destek vermiyor, tüm mültecilere destek veriyor. Kaynaklara göre ve yaptıkları projelere göre çalışma alanları değişiklik gösteriyor. Dernekler, bazen Suriyelilere, bazen cinsel şiddet sonrası hayatta kalanlara maddi destek veriyor. Bu çalışma alanları değişiklik gösterebiliyor. ASAM dışında da mülteci LGBTİ+ alanında çalışan örgütlerde var. İltica başvurusu konusunda ASAM ne Suriyelilerin ne de başka ülkelerin iltica başvurusunu alamıyor. İltica başvurusu valiliklere ve Göç İdaresi Müdürlüklerine yapılıyor.

Göç idaresine nasıl şartlı mülteci başvurusu yapabilirim?

- Uluslararası Koruma başvurusunda bulunduğın ve kimliğini aldığın için şu anda başvuru sahibisin. Seninle mülakat yapılacak mülakatın sonucunda başvurun değerlendirilecek olumlu ya da olumsuz bir karar verilecek. Olumlu kararda şartlı mülteci statüsü alıyorsun kanuna göre bu böyle. Uygulamada koruma masalarına gidip hassasiyetlerini belirtip, "Ben mülakata girmek istiyorum, yerleştirme hassasiyetim var beni sıraya alın" dediğinde önceliklendirme yapan bazı ilgili iller var. HEVİ LGBTİ+ gibi KAOS gibi derneklerle irtibata geçip bulunduğın ildeki uygulama nedir onu araştırıp ona göre adımlar atılır. Uygulamada farklılıklar olduğu için net bir şey söyleyemiyoruz

Hakkınızda idare tarafından bir karar verildiğinde, size bir şey imzalatılmak istendiğinde imzalayacağınız şeyin ne olduğunu sizin anladığınız bir dilde size anlatılmak zorunda bu sizin yasal hakkınız. Eğer size anlatılmadan imzaya zorlanıyorsanız; “ben neye imza attığımı bilmiyorum, benim hakkımda bir işlem varsa ben avukat talep ediyorum, benim hakkımda olumsuz bir karar varsa ben bu karara itiraz etmek istiyorum” diye kendi dilinizde şerh koyup imzalayabilirsiniz. Sizin hakkınızda olumsuz bir karar verildiğinde avukatla temsil edilme hakkınız var. Eğer avukat ücretini karşılayacak maddi durumunuz yoksa kendinize barodan ücretsiz bir avukat atanmasını talep edebilirsiniz. Böyle bir hakkınız var ve siz bunu talep ettiğinizde memur bunu işleme koymak zorunda. Bu talebinizi yazılı olarak sunup evrak kayıt numarası almaya çalışın, eğer alamıyorsanız bu talebinizi size imzalatılan belgenin üzerine de yazabilirsiniz. Bunlar aslında talebinizi yazılı hale getirir. Sonraki süreçlerde avukatınızın ya da size hukuki destek sunacak olan kişilerin elini güçlendirir. Sizin elinizi güçlendirir mahkemede. Sizin hakkınızdaki olumsuz bir karar size elden verilebilir, adresinize gönderilebilir, adresinizde kimse yoksa bağlı olduğunuz muhtarlığa gönderilir. Bu 3 durumda da karar size tebliğ edilmiş sayılır ve sizin bu karara karşı itiraz süreniz bu tarihten itibaren başlar. Bunun önemi şudur; süresi içinde itiraz etmemeniz durumunda mahkeme başvuruyu incelemeyiz ve hak kayıpları yaşanır. Bu nedenle tebliğ tarihi çok önemlidir. Hukuki destek alacaksanız lütfen bu hususa dikkat ediniz. Kayıtlı olduğunuz il göç idaresine bildirdiğiniz adres sizin resmi adresinizdir. Bu adreste bir değişiklik olduğunda yine il göç idaresine bildirim yapmanız gerekir. Yükümlülüğünüzdür. Siz bu kayıtlı olduğunuz adreste yaşamıyorsanız ve o adrese sizin hakkınızda bir karar gönderildiğinde siz o adreste bulunmuyorsanız bu karar evrakı muhtara verildiği zaman size bu karar hukuken ulaştırılmış sayılır. Bu nedenle kayıtlı olduğunuz adresten başka bir adreste yaşıyorsanız lütfen bu bildirim yapın, en kısa zamanda yapamıyorsanız da ara ara muhtarlığı kontrol edin. Ne yazık ki uygulamalarda hak ihlalleri ve kanuna aykırı çok fazla pratik var. Özellikle hukuka aykırı bir şekilde mültecilerin sınır dışı edildiğine tanıklık ediyoruz. Bu nedenle sınır dışı gibi hemen müdahale edilmesi gereken durumlarda bir yakınınız veya kendiniz böyle bir durumla karşılaştığınızda acilen baroların adli yardım merkezlerine, alanda çalışan sivil toplum örgütlerine ulaşın. LGBTİ+ mülteciler içinse HEVİ'ye KAOS GL'ye ulaşın. Siz ulaşamıyorsanız da bir yakınınız ulaşsın. Bazı ağırlı harekete geçirildiğinde her zaman olumlu sonuç alınmayabilir fakat en azından takip edildiği zaman, müdahale edildiği zaman olumlu sonuçlar alınıyor. Bunlar hayati önem arz ediyor, özellikle sınır dışı sorununda.

KATILIMCI DENEYİM AKTARIMI:

Bir yerde bir söz okudum ve çok hoşuma gitti “Kendin kadar kimse sana yardım etmeyecek” Ve bu söz çok doğru. Biz Mülteci LGBTİ+lar derneklerden yardım etmelerini istiyoruz, bu bizim hakkımız ancak biz de neler yapıyoruz bunu da düşünmemiz gerek. Biz istiyoruz ki; dernekler bizi bulsun ve yardım etsinler. Bu doğru değil biz gidip bu dernekleri bulup haklarımızı almamız. Bu dernekler LGBTİ+ dernekleri ise ve bizde LGBTİ+ bireylersek gidip bu derneklerde bizim olan hakkımızı almayı bilmeliyiz. Tamam dil bariyerimiz var, başkaca sorunlarımız var ancak bu derneklerde biz mülteci LGBTİ+lara ulaşmada zorluk çekiyorlar. Onlar bizi bulmaya çalıştığı kadar bizde onları bulmaya çalışmalıyız. Bir de şunu da belirtmek isterim; Türkiye’deki mülteciler arasında özellikle Arap mülteciler arasında da ayrımcılık var. Suriyeli, Faslı, Iraklı, Mısırlı vb. gibi isimlendirmelerle mülteciler birbiri arasında da ayrımcılık yapıyor. Bu durum çok tehlikeli bu ayrımcılığın bir an önce bitmesini istiyorum. Derneklerden çoğu zaman maddi yardım talep ediyoruz. Ben maddi destek istemiyorum, iş istiyorum. Bana 1 lira vereceğine bu 1 lirayı nasıl kazanacağımı öğretsin istiyorum. O öğrendiğim şeyle 1 liramı kendim kazanmak istiyorum.

2. GÜN ETKİNLİKLERİ:¹⁶

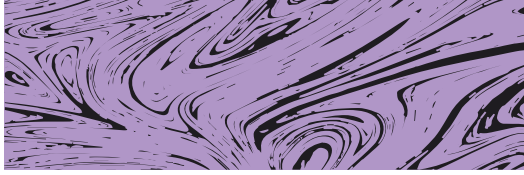
Av. Hayriye Kara: Uluslararası Koruma Türkiye’de ne demektir? Uluslararası Koruma başvuru sahiplerinin başvuruları ve başvuru kabul edildikten sonra statü sahiplerinin Türkiye’de birtakım hakları ve yükümlülükleri var. Bunlar üzerinden bir sunum yapacağım. Ancak kanunda yazan ve pratikte uygulanan arasında farklılıklar olabiliyor. Bu farklılıklar üzerinden daha çok uygulamada ne gibi sıkıntılarla karşılaşıyoruz ve ne gibi sorunlar yaşıyoruz üzerinden giderek devam edeceğim.

Uluslararası Koruma başvurusu yaptıktan sonra birtakım haklarınız ve yükümlülükleriniz oluyor. Kayıt sonrasında Türkiye’den çıkana kadar hem yükümlülüklerinizi yerine getirmek durumundasınız hem de yararlanabileceğiniz haklarınız var. 2019 yılında Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu’nda ciddi değişiklikler yapıldı. Bu değişikliklere değineceğim.

2019 yılının Aralık ayında kanunda bazı değişiklikler yapıldı. Yapılan en büyük olumsuz değişikliklerden biri, sağlık sigortası yani sağlık hakkından yararlanmayla ilişkili bir değişiklikti. Uluslararası başvuru sahibi çocuklar ve özel ihtiyaç sahipleri harici kayıttan itibaren 1 yıl boyunca sağlık sigortasından yararlanabiliyorlar. 1 yıl sonrasında sağlık sigortaları deaktive ediliyor; tekrar yararlanabilmesi için İl Göç İdaresi’ne başvuru yapılması gerekiyor ve bu başvurunun değerlendirme sonucunda olumlu sonuçlanması gerekiyor.

Özel İhtiyaç Sahipleri kimlerdir? Kanunda Özel İhtiyaç Sahipleri tanımlanmıştır. Buna göre, refakatsiz çocuk, engelli, yaşlı, hamile, beraberinde çocuğu olan yalnız ebeveyn işkence ve cinsel saldırı sonrası hayatta kalanlar ile diğer psikolojik, fiziksel ve cinsel saldırı sonrası hayatta kalanlar özel ihtiyaç sahipleri olarak tanımlanmıştır. Kanuna göre özel ihtiyaç sahiplerinin hak ve hizmetlerden yararlanmasında öncelik tanınır. Ve bu 1 yıl sonrasında özel sağlık sigortası deaktivesinin özel ihtiyaç sahipleri için geçerli değildir. Fakat özel ihtiyaç sahibi tanımlaması dışında kalanlar bu durumdan faydalanabilmeleri için başvurularının olumlu sonuçlanması gerekir.

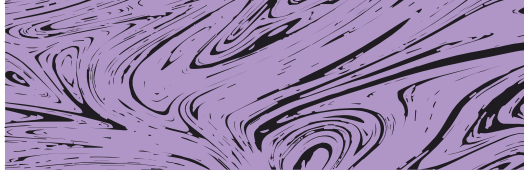

Bu durum, 2019 değişikliğinden sonra pratikte en çok karşılaştığımız sorunlardan biridir. Çünkü Türkiye’de bulunan mültecilerin maddi durumu kendi sigorta primlerini ödemeye elverişli değil ve sigortalı çalışma izni almak da imkânsız. 2019 yılı değişikliğinin en olumlu değişikliklerinden biri de sınır dışı kararını düzenleyen madde ile ilgili bir düzenlemedir. Buna göre sınır dışı kararına yapılan itiraz, kararın gerekçesine bakılmaksızın, mahkemenin kararına kadar sınır dışını durdurmaktadır. Ancak sınır dışı kararına karşı itiraz süresi önceden 15 gün iken 2019 değişikliği ile birlikte bu süre 7 güne indirilmiştir. Bu durum Türkiye Cumhuriyeti Devleti’nin haklara karşı bakış açısındaki sıkıntıya bir örnektir. Çünkü itiraz süresini 15 günden 7 güne düşürülmesini istemesi aslında bir hak ihlalidir ve mülteciyi apar topar sınır dıőına göndermesi istemesidir.

2.GÜN KATILIMCILARDAN GELEN SORULAR VE CEVAPLAR:

Ben 2019 Eskişehir İl Göç İdaresi’nde mülakata alındım ve şartlı mülteci oldum. Sonrasında da Birleşmiş Milletleri aradım ve şartlı mülteci olduğumu anlattım. 3. ülkeye geçiş yapmak istediğimi bildirdim. Karşıdan gelen cevap ise, “Evet şartlı mülteci oldun fakat bu çok da önemli bir şey değil. Üçüncü ülkeye geçiş için beklemeniz lazım.” denildi. Geçen günlerde Eskişehir İl Göç İdaresi’nden arandım ve tekrardan mülakat yapılması gerektiği için çağırıldım. Fakat ben belirttim; zaten şartlı mülteciyim. Tekrar bir mülakat niye? Onlardan aldığım cevap da önceki görüşme ön görüşmeymiş. Kimliğimde uluslararası şartlı mülteci yazıyor ve de Birleşmiş Milletler’de de kabul onayım var. Bu durumlara karşı beni neden tekrar mülakata çağırmışlar ve neden beni Üçüncü ülkeye almıyorlar?

- Ön görüşme, ayrıntılı görüşmenin yapılmadığı bir görüşmedir. Ön görüşme, kimlik bilgilerinin alındığı, başvuru sebebi, ülkesine geri gönderildiği zaman neler olduğu gibi bilgilerin alındığı görüşmedir. Ön görüşme sonrasında önemli olan statü belirleme mülakatıdır ve daha uzun sürer. Ayrıntılı olarak nedenlerinizin anlatıldığı görüşme odur. Görüşmen yapıldı, statünü aldın ve bu noktada senin şartlı mülteci statüne bir etki edeceğini düşünmüyorum. Belki yeni bilgi almak ve bilgileri güncellemek için tekrar görüşmek istemiş olabilirler. Daha ayrıntılı bilgi için

İl Göç İdaresi'ne sorabilirsin. Çünkü bu tip çağrılar olabiliyor. Farklı illerde farklı uygulamalar, farklı nedenler oluyor. Bu yüzden doğru nedeni kayıtlı olduğun İl Göç İdaresi'ne sorabilirsin. Olumsuz bir durumun olduğunu zannetmiyorum. Ancak olumsuz bir karar oldu diyelim; kararın alındığı gibi zaman kaybetmeden bir sivil toplumla iletişime geç. Bu Kırmızı Şemsiye olabilir, HEVİ LGBTİ+ olabilir, Kaos GL olabilir. En azından kararlara itiraz etme süresini kaçırmadan itiraz edebiliriz, süreyi kaçırsak itiraz incelenmez. Ancak herhangi bir sıkıntı olabileceğini zannetmiyorum.

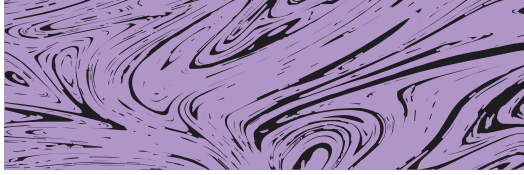
Ben trans kadınıyım. Türkiye'de, hastanede trans uyum süreci ile alakalı durum bildirim raporunu da aldım. Sigorta aktivasyonu için raporumla İl Göç İdaresi'ne başvurumu da yaptım. Kimlik değiştirme için her sene yeni rapor almam gerekiyor mu?

- Heyet raporları Türkiye'de şu an için belli bir süreliğine verilmiyor. Bu raporlar süresiz olarak veriliyor; keza durum bildirim raporu da böyledir. Ancak İl Göç İdaresi Müdürlüğü tekrar durum bildiri raporu isterse gider hastaneden durum bildirim raporu alabilirsin. Ama istemezlerse ki heyet raporu da sunmuşsun; bu raporu sunmana gerek olmaz. Bu İl Göç İdaresi'nin isteyip istememesine bağlı bir şey.

Ben 3 senedir Türkiye'de partnerimle birlikte yaşıyorum. Birleşmiş Milletler ve İl Göç İdaresi'ne de kayıtlıyım. Yaklaşık 3-4 ay öncesinde de Eskişehir İl Göç İdaresi'nde beni ön görüşmeye çağırdılar ve 4 saat görüşmede kaldım. Ancak hiçbir şey söylemediler. Sadece söyledikleri şey, "Sizin anlattıklarınızla ilgili bir rapor hazırlıyoruz ve raporunuzu Ankara Göç İdaresi'ne gönderiyoruz; onlar da UNCHR ve Birleşmiş Milletler'e gönderecekler." Dedi. Sonrasında "Sizin işiniz Eskişehir Göç İdaresi'nde bitti." dediler ve hala da kimliğimi değiştirmediler. Ve hala da şartlı mülteci değilim. Nedeni nedir ve benim ne yapmam gerekiyor?

- Evet normalde İl Göç İdaresi mülakatı gerçekleştirdikten sonra mülakat tutanakları ve mülakat formuyla birlikte bir rapor hazırlayıp Göç İdaresi Genel Müdürlüğü'ne gönderiyorlar. Değerlendirme sonucunda olumlu ya da olumsuz bir sonuç veriliyor. Türkiye'de Covid sürecini de düşündüğümüz zaman, normalde

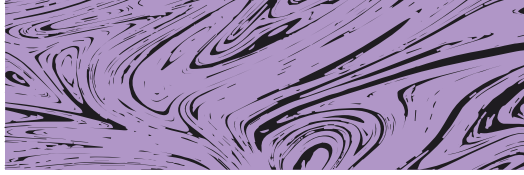

kanuna göre başvuru yapıp kaydınızı yaptırdıktan sonra 1 ay içinde mülakatı yapıp 6 ay içerisinde sonucu size bildirmesi gerekiyor. Ancak uygulamada böyle olmuyor. Covid sürecini de katarsak 3 -4 ay o kadar da uzun bir süre değil. Statü belirleme süreci için 3-4 ay beklemek çok da uzun bir süre değildir; değerlendirme sürecindedir. Göç İdaresi başvurunun sonucunu olumlu ya da olumsuz sana bildirmek zorunda. Maalesef takip edecek bir web sitesi bulunmamaktadır. Başvurunun durumunu kayıtlı olduğun İl Göç İdaresi'nden öğrenebilirsin. Yanlış bilgi dolaşıyor, başvurunun sonucunu Birleşmiş Milletler'de ve/veya UNCHR'den öğrenebilirsin, takip edebilirsin diye. Ancak bu yanlış bir bilgidir. Başvuru sonucunu İl Göç İdaresi veya Göç İdaresi Müdürlüğü'nden öğrenmek en doğrusudur.

Yaklaşık 5-6 ay önce Osmangazi Hastanesi Komisyonu'na başvuru yaptım ve 6 profesörün imzasıyla onay da aldım. Ve onların beyanı doğrultusunda, bana "Bu belgeyle meme aldırma operasyonunu yapabilirsiniz." Denildi. Ve maksimum %2 ila %3 oranında bir ücretlendirme alınabilir ve bu durum doktorun kendi inisiyatifine bağlı. Bazı doktorlar almayabilir denildi. Ben Eskişehir Osmangazi Hastanesi'nin plastik cerrah bölümüne başvuru yaptım ve başvuru sırasında ön fatura aldım. Ve faturada 5620 lira ön fatura çıktı. Sigortam olmasına rağmen neden böyle bir ücretlendirme çıktı? Sonrasında SGK'yı aradım; durumu onlara aktardım. Onların ifadesine göre "Osmangazi Hastanesi Araştırma Hastanesi olduğu için istenmiş olabilir." denildi. Ve ben ameliyat da geçirdim. Ameliyat paramı zar zor topladım ve 5620 TL ameliyat ücreti ödedim. Pansuman ve bandajla beraber 6550 TL ödeme yaptım. Sigortam var evet ama bu sigorta ne işe yarıyor ve neden bu durumla karşılaşıyoruz?

- Normal şartlarda SGK, cinsiyet uyum sürecine dair bütün operasyonlara ait her şeyi karşılıyor. Ancak Türkiye'de bu operasyonlar her hastanede gerçekleştirilmiyor ve her doktor tarafından gerçekleştirilmiyor. Özel hastanelerde bu süreç de işliyor ancak sigortanın karşılaması için devlet hastanelerinde bu sürecin gerçekleştirilmesi gerekir. Ancak bazı doktorlar "bıçak parası" denilen bir şeyi talep edebiliyorlar. Bu durumda kişiye masraf çıkıyor, detaylı bilgiyi HEVİ LGBTİ+ Derneği'nin "Mülteci Sağlık Hakkı ve Ayrımcılık" raporunda bulabilirsiniz.

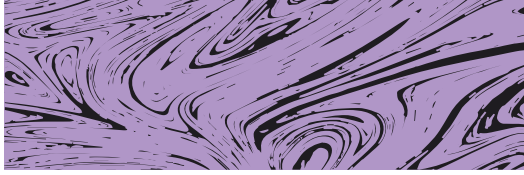

Yaklaşık 5 senedir Türkiye’de, Uşak şehrinde yaşıyorum. Burası çok küçük bir şehir olduğu için maalesef hiç iş bulamıyorum ve çalışamıyorum. Bu sebeple de geçimimi yapamıyorum/sağlayamıyorum. Uşak İl Göç İdaresi’ne gittim şehrimi değiştirmek için. Nakil işlemleri için başvuru yapmak istedim fakat onlar “Uşak’ta kalabilirsin.” dediler. Ancak “Kronik bir hastalığınız olur da bu şehirde sağlığa erişimde sıkıntı çekiyorsan nakil işlemi gerçekleştirebiliriz.” Denildi. Veya “1. dereceden akrabanız olursa veyahut burada büyük bir can güvenliği tehdidiniz olursa nakil işlemi alabilirsiniz. Veyahut da gitmek istediğiniz şehirde bir iş başvurusu onayı var ise yine nakil işlemi alabilirsiniz.” denildi. “Eğer bu şartlarınız yoksa nakil talebi vermeyiniz. Çünkü gitmek için izin verilmez.” denildi. Ben sadece bu şehirden gitmek istiyorum ve burası çok küçük bir şehir, iş bulamıyorum. Ve bu küçük şehirden gitmek istiyorum. Hatta kaçak bir şekilde, başka şehre gittim. Sonradan öğrendim; Uşak sınırını geçersen ülkenin dışı edileceğim için korktum, geri döndüm. Uşak’ta yaşıyorum şu anda. Burada iş yapamıyorum, çalışmak istiyorum ve başka şehre gitmek için ne yapabilirim?

- Şehirler arası nakil çok zor şu anda. Tamamen Göç İdaresi Müdürlüğü üzerinden devam ediyor bu süreç. Sözlü de yazılı da başvuru yaptığında sayılan kriterlere bakıyorlar. Neden il değiştirmek istediğini gerekçelerle beyan ettiğin bir yazılı başvuru yapabilirsin. Ancak iş bulamamayı geçerli bir neden olarak kabul edeceklerini sanmıyorum. İş bulamamaktan ziyade kimliğinle alakalı gerekçeler sunman daha makul gibi görünüyor. Daha muhafazakâr bir il olması, daha küçük bir il olması, cinsel kimliğinden dolayı tehdit oluşturması, sosyal alanda var olamama vb. gibi nedenlerle kimlik sorunu yaşadığını belirtmen daha makul olacaktır.

Ben yaklaşık 4 senedir Türkiye’deyim. 2017 sonlarında ilk geldiğimde 22 yaşındaydım. İlk olarak Ankara’da Birleşmiş Milletler’e kayıt yaptırdım, sonrasında beni Eskişehir’e verdiler. Şu anda Eskişehir’de yaşıyorum. Eskişehir’e ilk geldiğimde bana söyledikleri şey 15 yaşında geldiğimi ve kayıt yaptırdığımı söylediler. Ben de hayır dedim ve benden imza istediler. Kayıt zamanında ben de imza verdim. Yaklaşık 1 yıl önce gittim. Covid dolayısıyla bana “Makinamızda problem var, imzaya gelmeyebilirsiniz.” dediler ve bana” telefon bırakın, biz size haber veririz.” dediler. Ben de telefonumu bıraktım

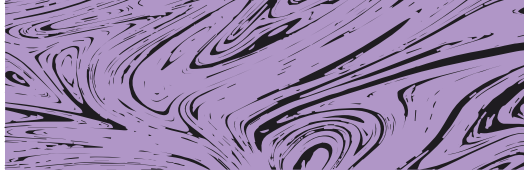
ve eve geldim. Sonra kimlik yenileme için İl Göç İdaresi'ne gidince dosyamın kapandığını söylediler. Sebebi ise benim imzaya gitmediğimi söylediler; sınır dışı kararımın çıkarıldığını öğrendim, zor süreçler geçirdim. Her yerden yardım istedim fakat yardım eden olmadı; mahkemeye de gittim. Sonrasında İKGV bana yardımcı oldu; benim için tekrardan yeni bir dosyayla başvuru yaptık ve o dosyada bu sefer benim girişim 2020 olarak görüldü. Sonrasında da İl Göç İdaresi'ne gidince de "Bana siz yeni geldiğiniz için görüşmeye almıyoruz." dediler ve İl Göç İdaresi'nde de homofobiye maruz kaldım. Ve şu anda da 27 yaşındayım. 4 senedir buradayım ve kimse beni mülakata da çağırmadı. Ve şunu da eklemek istiyorum, Türkiye mahkemesinde 2 defa red kararı yedim ve olumsuz olduğu içinde 2600 Türk lirası ceza verdiler. Benim param olmadığı için de cezamı ödemedim. Ve İl Göç İdaresi'nin de haberi var ve ben Eskişehir'de de yaşadım. Ve burada kuaför kursunda kaydım var ve her gün kursa da gidiyorum. Her gün beni imzaya çağırdılar ve ben imzaya gitmediğim için de ceza yazdılar; ödemedim. Hem de yeni dosyada 2020 yılında açılmış olduğundan sıkıntı yaşadım.

- Şu anda bir başvuru sahibi olduğun için ve kimliğinin de olduğunu söylüyorsun. Bu durumda İl Göç İdaresi seninle bir mülakat yapmak zorunda kanuna göre. Ancak illere göre bazen değişiklik olabiliyor. Bulduğun şehrin İl Göç İdaresi'ne gidip duruma ve hassas konulara göre bazen mülakata öncelik verildiği söz konusu olabiliyor. 2600 TL, dava reddedildiği için avukat vekalet ücreti. Bu vekalet ücretini ödemediğin taktirde eğer bir gelirin var ise haciz koyabilirler. Bazen de 3 ülkeye geçiş esnasında ülkeden çıkışta, çıkış belgesini vermede sıkıntı çıkabilir. Borcu vermeden ülkeden çıkmak için sorun yaratabilirler. Ancak süreç uzarsa bu vekalet ücretine kanuni faiz işliyor.

Üçüncü geçmek istiyorum. Fakat burada çalıştığım iş yerinde, iş verenim benim çalışma iznimi çıkartacağını söyledi ve benim çıkardığım bu çalışma iznimin üçüncü ülkeye geçişte dosyam için zararı var mıdır yok mudur?

- Üçüncü ülkeye geçiş sırası hassasiyetlere göre şekilleniyor. Türkiye'de çalışma izni alanın üçüncü ülkeye getirisi olur mu olmaz mı? Buna dair net bir şey söyleyememekle birlikte Türkiye'de çalışma izninin olması, Türkiye'deki yaşam standartlarına büyük bir etkisi vardır. Türkiye'den üçüncü ülkeye geçiş bazen beklenildiği gibi çok kolay ve kısa vadede olamayabiliyor. Bazen 3 yıl bazen 7-10

yıl bile bekleyen olabiliyor. Bu sebeple Türkiye'deki yaşam koşullarını iyileştirmek anlamında çalışma izninin olmasında fayda vardır. Türkiye'deki haklara da odaklanmak için çalışma iznini alman çok önemli.

İl Göç İdaresi'nde homofobik, transfobik ve ırkçı davranışlara maruz kaldığımız çok oluyor. Bu durumu nasıl şikâyet edebiliriz?

- Türkiye'de maalesef homofobik, transfobik gibi durumlarda şikâyete karşın cezasızlık durumu var. Ancak bu tarz durumlarda Göç İdaresi Müdürlüğü'ne şikâyet dilekçesi yazılabilir ya da 157 YİMER (Yabancı İletişim Merkezi) aranılabilir. 9 farklı dilde danışmanlık verilen bir merkez. Bu merkezden sadece danışmanlık değil, şikâyet de bırakabilirsiniz. Bu merkezde anonim olarak şikâyet bırakabilirsiniz. Yani şikâyetinizde gerçek isminizi, soy isminizi bırakmayabilirsiniz. 157 YİMER'e bazen ulaşmakta sıkıntı olabiliyor, bunu da unutmayalım.

Türkiye'de 3 yıldır partnerimle birlikte yaşıyoruz. Birlikte üçüncü ülkeye geçmek için birçok derneğe başvurduk. Ancak hiçbir dernek yardım edebileceğini söylemedi. UNCHR tarafından benim yerleştirmem İspanya'ya çıktı. Fakat partnerimin 3. ülkeye geçiş talebi olumlu çıkmadı. Partnerim troid kanseri ve tedavi altında. Pandemiden dolayı tedavisi de devam etmiyor. 1. doz Covid aşısı oldu ikinci aşığı bekliyoruz. Ve ben Birleşmiş Milletler'den maddi destek yardımı alıyorum. Ancak partnerim almıyor. Eğer ben gidersem partnerim ne zaman gelir? Acaba bu konu üzerinden destek sunacak bir yer var mıdır?

- Türkiye'de maalesef partnerlik durumu resmi evlilik olmadığından ötürü resmi bir durum sayılmıyor. Ve bu sebeple tek dosya olarak görülüyor, ayrı ayrı dosya olarak alınıyor. Ancak partnerinizle sürecin birlikte yürümesini ya da aynı ülkeye gitmek istediğinizi talep edebilirsiniz.

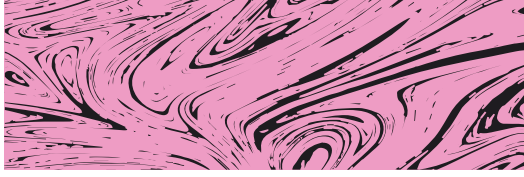

İl Göç İdaresi tarafından 2 yıl önce ön görüşmeye çağırıldım ve “Yaklaşık 3 ay içerisinde sizi mülakat için çağıracağız.” dediler. Ancak hala mülakat için çağırılmadım. Bu sene kimlik yenileme için İl Göç İdaresi’ne gittim. Ancak bana, “Sen mülakata çağırılmadığın için kimlik yenilemesi yapamayız.” dediler. 2 ay önce de Birleşmiş Milletler tarafından beni aradılar; benimle telefon görüşmesi yaptılar. Benim dosyam görüşmeye alındı; dosyamda herhangi bir üçüncü ülkeye geçişim olduğu yazmıyor. Sadece dosya koruma altında yazıyor.

Av. Hayriye Kara: Üçüncü ülkeye yerleştirme ile ilgili hiçbir şey söyleyemem. Yerleştirme Türkiye hukukundan bağımsız bir şey üçüncü ülkelerle alakalı bir şey. Bir sürü hassasiyet dinamiği olduğu söyleniyor listeler hazırlanırken. Ve şu anda çok sayıda yerleştirilmeyi bekleyen mülteci olduğu ama Türkiye’den mülteci kabul eden ülkelerin kotalarının çok düşük olduğu, artık kabul etmedikleri için çok hassas durumda olanlar yerleştirilebiliyor gibi dinamikler bize söyleniyor. Bu yüzden yerleştirme sürecine dahil olmadığımız için bu sorulara ne yazık ki ayrıntılı olarak cevap veremeyeceğim. Kaos GL olarak bize de yerleştirme konusunda çok fazla sorular geliyor. Bize de kendi dillerinde yerleştirmeye ilişkin taleplerin olduğu dilekçeler geliyor. Bu dilekçelere hiç dahil olmadan doğrudan UNCHR’ye gönderiyoruz. Ve bu yerleştirmeye ilgili çok fazla yanlış bilgiler dolaşiyor. Bütün söylenen her şeye de inanmayınız. Türkiye’de Kaos GL de dahil olmak üzere sivil toplum örgütleri bu sürece dahil olmuyor.

MÜLTECİ LGBTİ+LAR TALEPLER BİLDİRİSİ¹⁷

- 01** Önümüzde duran dil bariyeri mülteci LGBTİ+'ların LGBTİ+ çalışmalara katılmasını ve LGBTİ+ eğitimlere erişmesini engellemektedir. Gerçekleştirilecek etkinliklerde ve yayımlanacak çalışmalarda LGBTİ+'lara alan açılarak kapsayıcılığın ve Arapça, Farsça, Kürtçe dahil farklı dillere yer verilerek çok dilliliğin gözetilmesini,
- 02** Mülteci LGBTİ+'ar özelinde politikaları bulunmayan LGBTİ+ derneklerin, inisiyatiflerin ve oluşumların 'mülteci LGBTİ+ kapsayıcı politikalar' geliştirmesini, bu geliştirme sürecine biz mülteci LGBTİ+'ların dahil edilmesini,
- 03** LGBTİ+ derneklerin, inisiyatiflerin ve oluşumların karar alma mekanizmalarında mülteci LGBTİ+'lara alan açmasını,
- 04** LGBTİ+ derneklerin, inisiyatiflerin ve oluşumların bütçelerinde mülteci LGBTİ+ çalışmaları için bütçe ayırmasını ve bu sürece biz mülteci LGBTİ+'ların dahil edilmesini,
- 05** Pandemi sonrasında LGBTİ+ etkinlik ve toplantı alanlarının mülteci LGBTİ+'ların kullanımına açılmasını, pandemi süresince LGBTİ+ güvenli mecralarda yapılan ortak çalışmalara mülteci LGBTİ+'ların dahil edilmesini,
- 06** LGBTİ+ derneklerin, inisiyatiflerin ve oluşumların 'mülteci LGBTİ+ öz örgütlenme çalışmaları' için mülteci LGBTİ+'lara destek sunmasını,
- 07** HIV ile yaşayan mülteci LGBTİ+'lar da HIVfobiye maruz kalmaktadır. Fobiyle mücadelenin bir örneği olarak hazırlanacak çalışmalarda HIV ile yaşayan mülteci LGBTİ+'ların unutulmamasını ve sürece dahil edilmesini,

08 Pandemi dönemi mülteci LGBTİ+'ları daha da yalnızlaştırdı ve görünmez hale getirdi. Yaşanan sorunlarla başa çıkabilmeleri için mülteci LGBTİ+'lara kendi dillerinde ücretsiz psikolojik destek hizmeti verilmesini, bu alandaki sınırlı verilen hizmetlerin ise genişletilmesini,

09 Türkiye'de LGBTİ+'lar sürekli ayrımcılığa uğruyor. Mülteciler özelinde bu ayrımcılığa ırkçılık da ekleniyor. Maruz bırakılan bu çoklu ayrımcılıkla ve hukuki açıdan yaşanan diğer hak ihlalleriyle mücadele için ücretsiz hukuki destek ağlarına erişebilmeyi, kendi dillerimizde (Arapça, Farsça, Kürtçe) hukuk danışmanlığı alabilmeyi, bu alandaki sınırlı hizmetlerin artırılmasını,

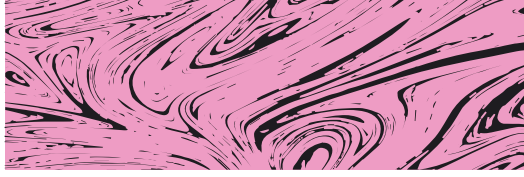
10 Mevcut yabancı çalıştırma kriterleri mülteci LGBTİ+'ların çalışma alanlarını kısıtlamakta ve çalışma izni almalarını zorlaştırmaktadır. Bu konudaki kriterlerin düzenlenmesinde sorumlulukları olan oluşumların LGBTİ+'lara istihdam alanları yaratılması için ve mümkünse işe alımlarda mülteci LGBTİ+ kotası uygulanması için kolaylaştırıcı rol almasını,

11 Türkiye'de yaşayan mülteci translar şiddete maruz kalıyor. Mülteci translar çalışma alanı neredeyse hiç bulamıyorlar. Hormona ulaşmada, cinsiyet uyum sürecinde, sadece isimlerinden ötürü bile sorun yaşıyorlar. Bu sorunlarla yalnız başlarına mücadele etmek zorunda kalıyorlar. Mülteci translar özelinde çalışmaların artırılmasını ve sınırlı kapsamda verilen hizmetlerin daha erişilebilir kılınmasını,

12 Mülteci LGBTİ+'ların yaşadıkları sorunlar görülmemektedir veya görmezlikten gelinmektedir. Bu sebeple LGBTİ+ derneklerde, inisiyatiflerde ve oluşumlarda yer alan Mülteci LGBTİ+'ların dahil olacağı Türkiye özelinde ortak bir mülteci LGBTİ+ çalışma grubunun kurulmasını ve ortak sorunlara karşı kampanyaların başlatılmasını,

13 İyilik halinin korunması hakkı temel bir insani haktır. Bu kapsamda sosyal politikalar üretilmek için biz mülteci LGBTİ+'ların dahil olacağı Türkiye'deki çalışma grubunun öncülüğünde uluslararası bir mülteci LGBTİ+ ağının oluşturulmasını,

14

Mülteci LGBTİ+'lar üçüncü ülkeye geçiş için yıllardır Türkiye'de beklemek zorunda bırakılmıştır. Uzun bekleyişler tekinsizlik ve kaygı yaşatır. Bu Uluslararası Mülteci LGBTİ+ Ağı'nın üçüncü ülke yerleştirmelerinin pandemi bahane edilmeksizin ve acilen yapılması için tüm sorumlu devlet, kurum ve kuruluşlara baskı mekanizması oluşturmak maksadıyla kampanyalar başlatmasını, bu kampanyalarda LGBTİ+ derneklerin, inisiyatiflerin ve oluşumların görev almasını,

15

Ayrımcılığın ve Mülteci LGBTİ+'ların yaşadığı LGBTİ+fobinin önlenmesi için Göç İdaresi ve UNHCR (Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği) ile iletişime geçilerek görüşmeler yapılmasını,

16

Youtube, podcast vb alternatif sosyal medya mecralarında mülteci LGBTİ+'lar ve yaşadıkları sorunlar özelinde çalışmalar yapılmasını, bu çalışmaları yapmak isteyen biz mülteci LGBTİ+'ların desteklenmesini talep ediyoruz.”

**REPORT ON RIGHTS VIOLATIONS AGAINST LGBTI+
REFUGEES DURING COVID-19 PANDEMIC**